

Opprør blant fastlegene: Dette er hva de krever

[Stina Mikalsen](#) 17.03.23 12:48

Etter hastemøtet som ble gjennomført i allmennlegeutvalget i Sarpsborg torsdag, har fastlegene kommet med sju krav til kommunen. Elin Ileby Nakstad, som er fastlege på Grålum frykter flere oppsigelser hvis de ikke blir lyttet til. Foto: Tom Helgesen

En stor andel av Sarpsborgs fastleger stilte opp da allmennlegeutvalget inviterte til møte torsdag. Ileby Nakstad er fastlege på Liv & Lykke legesenter på Grålum.

Da SA pratet med fastlegen sent torsdag kveld, var hun tydelig på at et samlet fastlegekorps stiller seg bak og støtter Tune legesenter.

[Les også](#)

[Fastleger innkalt til hastemøte: – En del er nok på grensen for hva de kan tåle](#)

– Det ulmer flere steder nå

Tre av fire fastleger ved Tune legesenter sa opp i slutten av februar. At legesenteret mistet turnuslegen var det som fikk begeret til å renne over for de tre fastlegene.

Da kommunedirektøren gjorde retrett, og trakk tilbake oppsigelsen av turnuslegen ved Tune legesenter, var fastlege Knut Gløersen tydelig overfor SA at dette ikke løste saken på noen som helst måte. Alle de tre oppsigelsene står derfor fortsatt.

Gløersen og hans kolleger mener dette ikke handler om Tune legesenter får beholde turnuslegen eller ikke, men om større grep for å stabilisere fastlegeordningen i hele Sarpsborg.

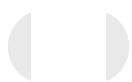
– Det er ikke bare hos oss det ulmer, har Gløersen tidligere uttalt.

Dette er fastlege-saken

- Tre av fire fastleger ved Tune legesenter har sagt opp sine stillinger. De tre har til sammen over 3.000 pasienter.
- Den direkte årsaken er at kommunen sa opp en avtale om at legesenteret har en såkalt LIS1-lege (turnuslege) hos seg. LIS står for «Lege i spesialisering», og en del av utdannelsen er å jobbe et halvt år i kommunehelsetjenesten.
- Bakgrunnen for oppsigelsen er kommunens 2023-budsjett, der samtlige partier i bystyret stilte seg bak å spare 750.000 kroner på å flytte LIS1-hjemmelen.
- Legesenteret får et månedlig tilskudd på 55.000 kroner for å ha turnuslege hos seg. Tilskuddet har bidratt til at legesenteret har

kunnet bemanne opp med flere helsesekretærer.

- I tillegg er LIS1-legene til avlastning for fastlegene, som ifølge legene har bidratt til at den totale arbeidsmengden har vært håndterbar.
- Etter at fastlegene sa opp sine stillinger, har kommunedirektøren besluttet å trekke tilbake oppsigelsen av LIS1-avtalen, slik at denne stillingshjemmelen fremdeles blir værende ved Tune legesenter.
- Fastlegene har ikke trukket tilbake sine stillinger. De krever isteden større grep for å stabilisere fastlegeordningen i hele Sarpsborg.

Inspirert av andre kommuner

Hendelsen på Tune legesenter har utløst et opprør blant fastlegene, som nå stiller sju helt konkrete krav til kommunen, og ønsker at det skal opprettes det de kaller en Sarpsborgmodell.

47 av kommunens 54 leger har signert og stiller seg bak denne kravlisten.

De er inspirert av blant annet Trønderopprøret, og kommunene Larvik og Tromsø, hvor man har tatt grep for å gi fastlegene bedre arbeidsvilkår.

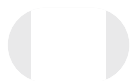
Blant annet har de to sistnevnte økt basistilskuddet med 60 prosent, slik også Sarpsborg-legene krever. De gir dessuten etableringstilskudd og dekker delvis utgifter ved sykdom hos legene.

Trønderopprøret

- Trønderopprøret startet i 2018 av fastleger som jobber for å

bevare og styrke fastlegeordningen gjennom å sikre rekruttering og hindre at fastleger slutter i jobben.

- Dette ble etter hvert et nasjonalt fastlegeopprør som har som mål å ta tilbake kvaliteten i fastlegeordningen.
- Trønderopprøret mener fastlegenes hektiske hverdag går ut over pasientene og de er redd for at fastlegeordningen kommer til å rakne.
- Ønsket er blant annet færre pasienter på listen og mer tid til hver pasient.
- Hovedårsaken til opprøret blant fastlegene er at myndighetene ikke har lagt til rette for at fastlegeordningen kunne utvikle seg i takt med den generelle utviklingen i samfunnet og helsepanoramaet, mener Trønderopprøret.
- Det pekes blant annet på at flere eldre, stor utvikling i medisinsk teknologi med stadig flere utredningalternativer og behandlingalternativer har gitt økt arbeidsbelastning.
- I tillegg har den teknologiske utviklingen medført at kunnskapen i befolkningen har økt, noe som har endret befolkningens forventninger til tjenesten, påpeker Trønderopprøret.
- En oppgaveoverføring fra andre deler av helsevesenet har også bidratt til overbelastning av fastlegene, mener Trønderopprøret. De hevder at mange fastleger er bekymret for at de ikke greier å ivareta sine pasientlister.

Dette er de sju kravene:

1. 60 prosent økt basistilskudd.

2. Etableringstilskudd på 350.000 kroner ved overtakelse av fastlegehjemmel og 150.000 kroner når man starter i en såkalt 0-hjemmel.

3. Praksiskompensasjon for sykefravær og syke barn.
4. Kompensasjon for utgifter til kurs og seminarer samt praksiskompensasjon.
5. Kommunalt forskudd ved kjøp av hjemmel.
6. En samhandlingsstilling ved hvert legekontorer på 5 prosent.
7. KLP-pensjon.

Alle skrev under på kravlisten

– Alle fastlegene som deltok signerte på denne kravlisten, som allerede er sendt over til kommunen. Vi forlanger et svar innen 15. mai. Hvis disse kravene ikke blir imøtekommet, vil flere fastleger si opp. Vi ønsker ikke å jobbe oss i hjel. Et økt basistilskudd handler ikke om at vi vil tjene mer penger, men at vi kan redusere antall pasienter på listen. Mange fastleger er nå veldig slitne, og helt på randen av hva de tåler. Vi vil ikke jobbe så lange dager for å betale for alle utgiftene vi har. Vi ønsker mer normale arbeidsdager og de samme arbeidsvilkårene som andre har.

Hun peker videre på at det er kommunens ansvar å sørge for at alle innbyggerne har fastlege.

– Det vil bli langt dyrere for kommunen å leie inn leger av vikarbyråer enn å imøtegå våre krav. Og hvis kommunen innfører disse tiltakene, vil det heller ikke by på problemer å rekruttere nye fastleger. Da blir det attraktivt å jobbe her, påpeker Ileby Nakstad.

Hun mener fastlegene stadig har blitt påført nye oppgaver og at arbeidsmengden har økt betraktelig de siste årene.

– Nå orker vi rett og slett ikke mer, sier Ileby Nakstad til SA.

Larvikmodellen

- I fjor innførte Larvik tiltak for å gjøre det mer attraktivt å bli fastlege i kommunen.

Dette er tiltakene:

- Larvik kommune subsidier basistilskudd med 390 kroner pr innbygger på lister opp til 1.000 pasienter (tilsvarer nesten 60 prosent økning i basistilskudd.)
- Larvik kommune gir nye fastleger et etableringstilskudd ved kjøp av hjemmel på 150.000 kr for 0-hjemmel, og 300.000 kr for en eksisterende hjemmel.
- Tidligere vedtatte virkemidler som økonomisk kompensasjon ved fravær på grunn av sykt barn og dekning av utgifter til kurs opprettholdes.
- For 2022 utgjorde dette 7,7 millioner kroner i basistilskudd og estimert 1,2 millioner kroner til etableringstilskudd. Til sammen blir dette 8,9 millioner kroner.

Kilde: Larvik kommune.

Tromsømodellen

Dette er tiltakene i Tromsømodellen:

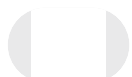
- 60% økt basistilskudd til alle næringsdrevne fastleger i kommunen.
- Kommunen utbetaler 300.000 kr til kjøp av etablert

praksis/deleliste, ved inngåelse om individuell avtale om allmennpraksis. Det utbetales 150.000 kr for oppstart av ny nullhjemmel.

- Kommunen garanterer for inntil 300.000 kroner i «ALIS-utdanningstilskudd» per år. Tilskuddet skal brukes til dekning av utdanningskostnader.
- Kommunen garanterer for delvis dekning av utgifter ved sykefravær og sykdom hos eget barn. Dekning i form av 60 prosent av praksiskompensasjon etter Allmennlegeforeningens gjeldende satser. Inntil 10 dager kan brukes totalt per år.
- Kommunen kan bidra i forbindelse med kjøp av praksis ved næring, for å bidra til å sikre økonomisk trygghet hos ALIS. Kommunen kan forskuttere inntil 50 prosent av avtalt kjøpesum, etter at etableringstilskuddet er trukket fra.

Øvrige tiltak:

- Ressurser/kommunal bistand til oppstart av to nye næringsdrevne legekantor.
- Flere årsverk i samfunnsmedisin i kommunen.
- Økt merkantilt personell i kommunen med arbeidsoppgaver knyttet til allmennlegetjenesten.
- Samhandlingsstillinger: 5 prosent stillingsstørrelse på hvert legekantor.

Dette svarer helsesjefen

– Det viktigste for oss er å ivareta at pasientene har et godt og trygt tilbud. Det håper vi at fastlegene fortsatt vil være med å bidra til. Fra kommunens side vil vi sørge for og fortsatt ha tett dialog med fastlegene, sier helsesjef Karianne J. Bergman til SA.

Hun viser til at kommunen har jobbet en god stund med fastlegestrategien i Sarpsborg, som etter planen skal legges fram for politisk behandling nå i vår.

– De fleste tiltak på legenes liste er tiltak som vurderes i fastlegestrategien som skal snart legges fram for politisk behandling, sier Bergman.

Dessuten jobbes det fra statlig hold med tiltak knyttet til fastlegeordningen.

– Senest denne uken ble det satt av 720 millioner kroner for å styrke fastlegeordningen, og vi må se på hva dette innebærer. Vi er opptatt av at krisen må løses nasjonalt, ingenting løses ved at kommunene overbyr hverandre, mener helsesjefen.

Hun opplyser videre at kommunen skal bruke tid til å finne gode løsninger, og at det må være et godt samspill.

Bergman mener man må se på hva staten vil sørge for, og hva det er naturlig at kommunen gjør.

– Gode betingelser er viktig, og kommunen må se hvilke tiltak som er mest hensiktsmessig for å sikre innbyggerne våre gode allmennlegetjenester, kommenterer hun.

[Les også](#)

Tre av fire fastleger ved Tune legesenter har sagt opp: – Nok er nok. Jeg orker ikke å jobbe mer enn jeg gjør nå

[Les også](#)

[Eventyret om fastlegeordningen og Sarpsborg kommune](#)

[Les også](#)

Kommunedirektøren trekker oppsigelsen – Tune legesenter får beholde turnuslegen

[Les også](#)

[Høyre: – Fastlege-saken framstår klønete håndtert](#)

Les mer om:

[Helse](#)

[Fastlegekrisen](#)

[Sarpsborg kommune](#)